

DLACZEGO KAŻDE POLSKIE POKOLENIE MUSI ZACISKAĆ PASA?

PROF. GRZEGORZ W. KOŁODKO,
Akademia Leona Koźmińskiego

Nie musi. Ale też żadne pokolenie nie powinno żyć ponad stan, który wyznacza społeczna wydajność pracy i ogólna kondycja gospodarcza.

DR JANUSZ LEWANDOWSKI,
komisarz ds. budżetu w Komisji Europejskiej

Wszystkie wskaźniki ostatniego 20-lecia mówią o tym, że powoli popuszczamy pasa. Średni standard życia jednak się u nas podnosi, co niezmiernie kole w oczy tych, którzy są poniżej średniej i w ich pojęciu jest coraz gorzej. Ale statystyki nie mogą tak drastycznie kłamać. Owo popuszczanie pasa w ostatnich dwóch latach było zbawienne dla gospodarki, bo konsumpcja wewnętrzna była jedną z tajemnic zielonej wyspy w dobie kryzysu, jak mówiono o Polsce. Wysoka konsumpcja, a zarazem ekspansja fiskalna obroniła nas przed kryzysem, jednak poluźnienie pasa nie było na tyle silne, aby przekreślić perspektywy na przyszłość, co zagroziło np. Węgrom. To raczej tam, a nie w Polsce postuluje się teraz drastyczne zaciskanie pasa. U nas przydałby się raczej realny program i wiarygodny scenariusz uzdrowienia finansów publicznych. Jednak nie musi to być program bardzo kosztowny dla szerokiego kręgu obywateli. Choć Polacy żyją nieco ponad stan, czego dowodzą takie wskaźniki jak deficyt finansowy i dług publiczny, nie jesteśmy pod takim przymusem zaciskania pasa jak w Portugalii, Hiszpanii i Wielkiej Brytanii, nie wspominając już o Grecji. Nie ma więc po co Polaków straszyć zaciskaniem pasa.

JAN GUZ,
przewodniczący OPZZ

Trzeba przetrwać kryzys, ale on okazuje się normą. Odkańd jestem aktywny zawodowo, mam w Polsce kryzys. Jednak w tym kryzysie nie

wszyscy zaciskamy pasa. Są tacy, którzy wcale się nie ograniczają, a zaciskanie pasa pozostawiają najbardziej ubogim, najuboższym. Są u nas bieguny bogactwa i nędzy. 60% z nas żyje na granicy minimum. Jeśli takich ludzi próbuje się teraz nakłonić do oszczędzania np. na własną emeryturę, to takimi doradcami powinien się zająć urząd skarbowy, bo z czego niby ci biedni mieliby zaoszczędzić? Gratuluję tym specjalistom. Zaciskanie pasa to tylko hasło, które dotyczy wyłącznie żyjących na granicy ubóstwa, tych, którzy mają najniższe pensje, renty, emerytury. Innych dotyczy znacznie mniej lub wcale.

PROF. ELŻBIETA MACZYŃSKA,
prezes Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego

Problem zaciskania pasa istnieje wiecznie. Popuszczanie pasa to strategia krótkotrwała, bo w gospodarce nie ma nic za darmo, nie ma darmowych obiadów, nawet za wodę mineralną musimy zapłacić. Gdy za dużo zjemy, to prędzej czy później ktoś będzie musiał za to zapłacić. Nawet w bogatej Szwecji czy Danii gdy jest kryzys, też zaciska się pasa. Polska jest na dorobku, więc wielu z nas nie stać np. na kupno mieszkania i trzeba zaciągać kredyty. Jeśli ten kredyt służy naszemu rozwojowi, to będzie łatwiej go zwrócić, bo warunki, jakie sobie stworzymy, kupując nowe umiejętności, będą łatwiejsze do spełnienia. Jeśli jednak zadłużymy się w restauracji, to po wyjściu mamy dług i kaca. W ekonomii istnieje zawsze problem wyboru. Chcielibyśmy mieć maksimum efektów przy minimum nakładów, ale w wersji idealnej nie osiągalne. Trzeba więc coś wybrać, a oszczędności plus racjonalne decyzje to bardzo pożądane cechy w gospodarce.

WOJCIECH OLEJNICZAK,
europosel

Generalnie Polskę dzieli od innych krajów Europy Zachodniej duży dystans. Dopóty będziemy

musieli zaciskać pasa, dopóki nie zmieni się struktura naszego społeczeństwa. Chodzi o to, że wielu ludzi nie jest w stanie samodzielnie zadbać o wyższy standard życia. Im większe rozwarstwienie społeczne, tym większa odpowiedzialność całego społeczeństwa. Niedawno w Anglii ukazały się wyniki badania kilkudziesięciu krajów, z których wynika, że tam, gdzie owo rozwarstwienie jest większe, istnieje potrzeba zaciskania pasa i oszczędzania, aby starczyło na pomoc dla najbardziej ubogich. Natomiast w krajach zamożniejszych, np. w Szwecji czy Japonii, można mniej pieniędzy przeznaczyć na służbę zdrowia, mniej osób choruje, jest mniej stresu, można lepiej wychowywać młode pokolenie, lepiej się opiekować dziećmi. Większe rozwarstwienie wymaga, aby wciąż poszukiwać środków i pompować je do sfery publicznej. Można więc powiedzieć, że w interesie ludzi zamożniejszych jest wyrównywanie różnic, np. przez progresywne podatki i wyższe składki, gdyż będzie to korzystniejsze dla młodego pokolenia, także tego wywodzącego się z zamożnych rodzin. Im więcej pozostawimy nierozwiązanych problemów społecznych przyszłemu pokoleniu, tym trudniejsze decyzje będzie ono musiało podejmować. Musimy zrozumieć, że im mniej różnic materialnych między ludźmi, tym lepiej.

PIOTR DUDA,
przewodniczący KK NSZZ „Solidarność”

Ciągłe życie na dorobku i zaciskanie pasa to spuścizna wielu ostatnich lat. Najpierw żyliśmy w drapieżnym komunizmie, potem – drapieżnym kapitalizmie. Żeby pozbyć się tego garbu, musimy teraz zaciskać pasa. Ważne jednak, żeby koszty przemian rozkładały się inaczej, sprawiedliwiej. Zaciskanie pasa nie może prowadzić do ubóstwa społeczeństwa, do tracenia cywilizacyjnych szans przez dużą część Polaków, do powstawania enklaw biedy i bogactwa.

Notował **BRONISŁAW TUMIŁOWICZ**

W NUMERZE:

KRAJ	
100 najbardziej wpływowych Polaków	
11. ranking „Przeglądu”	6
Walka o emerytury	
Kto broni OFE	18
Sesja ze wspomaganiem	
Studenci uczą się na lekach	50
Drukarze walczą o przetrwanie	52
Dowody głupoty?	
Ile będzie kosztować zmiana nazw ulic	53

ZAGRANICA	
Arabska zima ludów	
Rewolucje zmieniają krajobraz polityczny	22
Mubarak i co dalej	
– rozmowa z Janem Natkańskim	25
Smutne życie Waltera Kohla	
Syn Helmuta Kohla rozlicza się z ojcem	28
A miało być tak pięknie	
Korespondencja z Węgier	30
Tajniacy, seks i aktywistki	
Stuzbowe romanse brytyjskich agentów	54

KULTURA	
W teatrze interesuje mnie	
synteza życia	
– rozmowa z Emilianem Kamińskim	34
Między dwiema kulturami	
– rozmowa z Andrzejem Boreką	38
Qulturalia	40
Teatr Rampa zaprasza	43
Kawa i miłoścy.	
Kalendarz Lavazza	66

OPINIE	
Anna Tatarkiewicz	
Czekając na przywódcę?	44
Longin Pastusiak	
Postamerykański świat	
USA potrzebują sojuszników	46

KSIĄŻKI	
Taniec, gwiazdy i stroje	
Projekty Doroty Williams	56
Prawo ognia	
„Tajemnice zbrodni” – reportaże śledcze Ewy Ornańskiej	58

FELIETONY I KOMENTARZE	
Jerzy Domański	
Pielgrzymka hipokrytów	3
Bronisław Łagowski	
Jednostka zagubiona w państwie	17
Jan Widacki	
Konserwatyzm à la polonaise	21
Piotr Żuk	
Włóczędzy i turyści	33

Okładka:
AGATA CHMIELEWSKA